

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 26.10.2020
Kabul Tarihi / Date Accepted : 10.05.2021
Yayın Tarihi / Date Published : 15.09.2021

 <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2021.21.64908-816505>

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ZORUNLU UZAKTAN EĞİTİMİN YÜRÜTÜLMESİNE İLİŞKİN ÖNERİLERİ

Nesip DEMİRBİLEK¹, Fulya ATİLA²

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin zorunlu uzaktan eğitimin yürütülmesine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde kolay örnekleme (easily accessible) tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda, araştırma konusuyla ilgili bilgi sahibi olan uzaktan öğretim gören üniversite öğrencilerinin yer aldığı bir çalışma grubu belirlenmiştir. Bu araştırma için belirlenen çalışma grubunda, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında uzaktan öğrenim gören Muş Alparslan Üniversitesinde 403, Bingöl Üniversitesinde 601 olmak üzere toplam 1004 üniversite öğrencisi yer almıştır. Çalışmada elde edilen verilerin analizinde "betimsel analiz ve içerik analizi" tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmanın bazı sonuçlarına göre; Coronavirüs (Covid-19) pandemisi nedeniyle uygulanmakta olan uzaktan eğitimin ilk uygulamalarında öğrenciler, akademisyenlerin anlayışlı ve esnek olmalarını, öğrenci ile iyi iletişim kurmalarını, süreci kolaylaştıran bir tutum içerisinde olmalarını önermişlerdir. Sınav sistemi ile ilgili olarak daha basit ve anlaşılır olması gerektiğini, sınavların ödev şeklinde olması gerektiğini, notların daha adaletli verilmesi gerektiğini savunmuşlardır. Uzaktan öğretimin canlı ders ve videolarla yürütülmesinin önemini ve gerektiğinde telafi eğitimleri yapılmasını çokça vurgulamışlardır. İnternet bağlantısı ve şebeke gibi sorunları olduğunu dile getirmişlerdir. Araştırma sonuçları doğrultusunda, evdeki eğitim kalitesinin artırılması gerektiği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Zorunlu uzaktan eğitim, öneriler, üniversite öğrencisi

SUGGESTIONS OF UNIVERSITY STUDENTS ON COMPULSORY DISTANCE EDUCATION

ABSTRACT

The purpose of this research is to determine the positive and negative opinions of university students about compulsory distance education. Case study design, one of the qualitative research methods, was used in the study. The easily accessible technique was used in determining the study group of the research. In line with the purpose of the study, a study group consisting of distance education university students who are knowledgeable about the research subject was determined. In the study group determined for this research, a total of 1004 university students, 403 from Muş Alparslan University and 601 from Bingöl University, who studied distance education in the 2019-2020 academic year, took place. Descriptive and content analysis technique was used in the analysis of the data obtained in the study. According to some results of the research, in the first applications of distance education, which is being implemented due to the Coronavirus (Covid-19) pandemic, students suggested that academicians can be understanding and flexible, communicate well with the student, and behave in an attitude that facilitates the process. Regarding the exam system, they argued that it should be simpler and more understandable, exams should be in the form of homework, and grades should be given more fairly. They emphasized the importance of conducting distance education with live lessons and videos and making remedial trainings when necessary. They stated that they have problems such as internet connection and network. According to the results of the research, it is suggested that the quality of "home education" should be increased.

Keywords: Compulsory distance education, suggestions, university student

¹ Bingöl Üniversitesi, Bingöl, Türkiye, ndemirbilek@bingol.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-5133-7111>

² MEB, Malatya, Türkiye, fulyaozer88@mail.com, <https://orcid.org/0000-0002-8537-8808>

1. GİRİŞ

Yakın zamanda Çin'in Wuhan kentinde başlayıp dünya geneline yayılan ve hâlâ yayılmakta olan KOVID-19 (COVID-19) salgını, tüm insanlığın hayatını hızlı ve olumsuz bir şekilde etkilemekte ve değiştirmektedir. Bu zorunlu değişikliklerden biri de eğitim alanında görülmektedir. Acil ve hızlı bir şekilde yayılan uzaktan eğitime paralel olarak eğitim teknolojisinin de hızlı bir şekilde gelişmek zorunda kaldığı gözlenmektedir. Eğitimde internet ve teknolojinin kaçınılmaz oluşunun farkına varan eğitim kurum ve kuruluşları bu olanağı kendi eğitim sistemlerine katmaya başlamışlardır (Çetin vd., 2004).

Uzaktan eğitim, öğrenenlerin fiziksel bir okul ortamına ihtiyaç duyulmaksızın bireysel olarak kalıcı olduğu ortamda öğrenim görmesi olarak tanımlanmaktadır (Tuncer & Taşpınar, 2008). Uzaktan eğitim, en sade hâliyle öğretici ile öğrenenlerin aynı fiziksel ortamda olmaksızın hatta birtakım etkinliklerde de aynı zaman diliminde olmadıklarını, teknolojik materyallerin de işe katılması yoluyla eğitim-öğretim süreçlerinin belli bir program etrafında sürdürülmesi şeklinde ifade edilmektedir (Gülнар, 2003).

Uzaktan öğretim özellikle salgın döneminde, eğitim kurumlarının zorunlu bir parçası hâline gelmiştir. Geleceğin eğitim yöntemi olarak tanımlayabileceğimiz (Ciabocchi vd., 2016; Duffy & Kirkley, 2003) uzaktan öğretim yerine; uzaktan eğitim, online eğitim, online öğretim, çevrimiçi eğitim, çevrimiçi öğretim, dijital öğrenme, e-öğrenme, web tabanlı eğitim, bilgisayar tabanlı eğitim, bilgisayar destekli öğretim, uzaktan öğrenim, uzaktan öğrenme ve bazen de açık öğretim gibi farklı kavramların kullanıldığı gözlenmektedir (Anderson, 2008; Özer vd., 2019). Literatürde yapılan tanımlar irdelendiğinde, kullanılan isimlendirmelerden hareketle tanımların farklılaştığı görülmektedir. Uzaktan öğretim kavramının yerine kullanılan tüm kavramlar birlikte değerlendirildiğinde, bilinen geleneksel eğitim tarzından farklı olarak, derslerin mekân ve zamana bağlı olmadığı, teknolojik araçlar yardımıyla dijital ortamlarda online olarak derslerin işlendiği yöntemin adı olarak tanımlanabilir (Demirbilek, 2021). Mekân ve zaman bağlamında, öğrenenlerin birbirinden ve öğrenim materyallerinden uzakta olduğu, arkadaşlarıyla ve öğrenim gereçleriyle etkileşimlerinin uzaktan iletişim sistemlerine paralel olarak yapıldığı öğrenim süreci olarak aktarılmaktadır (Aydın, 2011). Görüldüğü üzere, zaman ve mekânın temel olarak karşımıza çıkan iki değişken olduğu ve uzaklık kavramının coğrafi, zamansal ve düşünsel olabildiği belirtilmektedir. Bu uzaklığın daha etkin anlatılması ve anlaşılması için uzaktan eğitimin kavranmasında genel olarak dört yaklaşım olduğu aktarılmaktadır (Canbek, 2015).

Bu dört yaklaşım şöyle ifade edilmektedir:

- 1- Aynı zaman-aynı mekânda eğitim (geleneksel öğrenme)
- 2- Farklı zaman-aynı mekânda eğitim (bireysel öğrenme)
- 3- Aynı zaman-farklı mekânda eğitim (senkron (eşzamanlı) öğrenme)
- 4- Farklı zaman-farklı mekânda eğitim (asenkron öğrenme)

Uzaktan öğrenim mekânlarının öğrenenler tarafından eleştirel düşünmeyi desteklediği ve bilhassa kuramsallığın fazla yer aldığı derslerde öğrencilerin daha çok düşündüğü ve derslere daha fazla katıldığı varsayılmaktadır (Johnson, 2008). Bu bağlamda açık ve uzaktan öğrenim yerlerinin çok kültürlü, demokratik, etkileşimli, esnek, açık ve ulaşılabilir olarak nitelendirilmektedir (Eby, 2013). Bireylerin, uzaktan eğitim ortamlarının kendilerine öğrenmede ve ev ödevi yapmada daha sınırsız şartlar sağladığını, arkadaşlarının aynı derslerde daha girişken olduğunu, öğretmenlerinden ziyade arkadaşlarından da bir şeyler öğrendiklerini ifade etmektedirler (Ryan vd., 1999).

Salgın dolayısıyla başta eğitim olmak üzere birçok sektör zarar görmüş ve hatta durma seviyesine gelmiştir. Ülke ve dünya genelindeki neredeyse tüm eğitim kurumları acil ve zorunlu bir şekilde (Demirbilek, 2021; Han & Demirbilek, 2021) uzaktan eğitim sistemine geçiş yapmıştır. Uzaktan eğitime geçilmesi ile bazı yeni sorunları da beraberinde getirdiği ifade edilmektedir (Çetin vd., 2004). Uzaktan öğretim, geleneksel eğitim- öğretim süreçlerinin çeşitli sınırlılıklar nedeniyle ortaya çıkan, yüz yüze eğitim uygulamalarının mümkün olmadığı durumlarda, belirli merkezlerden yürütülen, daha çok kişinin kendi kendisine öğrenmesini hedefleyen, eğitim içeriklerinin özel araçlarla öğrenenlere özel olarak hazırlandığı ve farklı teknolojik araçların kullanıldığı bir eğitim yöntemi olarak da tanımlanmaktadır (Banar & Firat, 2015). Örneğin; Uzaktan eğitim okul derslerinin yerini alacak mı yoksa geleneksel eğitim yöntemiyle birlikte mi yürütülecek? Öğrencilere verilen eğitim, olumlu bir etki yaratmakta mıdır? Bu gibi sorulara acil bir şekilde cevap verebilen çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

1.1. Araştırmanın amacı ve önemi

Uzaktan eğitimde öğrenenlerin ders için olan sorumlulukları geleneksel yöntemdekilere göre daha fazla olmaktadır. Öğretenin ortaya attığı konuya fikir üretmek ve konuyu iyi kavramak zorunda kalmaktadırlar. Çünkü uzaktan eğitim bu sistemle yönetilmektedir. Öğrenenler derste daha aktif ve etkin olmalıdırlar. Dersi tartışma yöntemiyle daha iyi öğrenmektedirler. Geleneksel yöntemden bir diğer farkı da sınıf büyüklüğü olmaktadır. Öğretici sayısının yetersizliğinden kaynaklanan kalabalık sınıf ortamlarından hep şikâyet edilmiştir. Hem

öğretici sayısının azlığı hem de sınıf sayısının azlığı uzaktan eğitimdeki gibi daha küçük öğrenen grupları oluşturmayı engellemiştir. Uzaktan eğitim sayesinde bu tür sıkıntılar ortadan kalkmakta daha etkin ve etkileşimli bir eğitim ortamı sağlanmaktadır (Demirbilek, 2021).

Ülkemizdeki uzaktan yürütülen eğitimin verimsiz ve yetersiz olduğu hatta prosedür gereği yapıldığına dair hâkim bir görüş olduğu söylenmektedir (Demirbilek, 2021). Uzaktan eğitimin, tasarım, kuram ve uygulama bakımından geleneksel eğitim yöntemlerinden farklı politikalar barındırdığı ifade edilmektedir (Eby, 2013). Dolayısıyla uzaktan eğitimde kullanılacak olan farklı yöntemlere ilişkin önerilere ihtiyaç duyulduğu gözlenmektedir. Uzaktan eğitim konusu günümüzde sıkça gündeme gelmekte ve konu ile ilgili yapılacak tüm çalışmalar önem arz etmektedir. Bu sebepler doğrultusunda araştırmada *üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitimin yürütülmesine ilişkin önerilerinin* belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Araştırmada, üniversite öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda zorunlu uzaktan eğitimin yürütülmesine ilişkin önerileri incelendiği için nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışması, geçmişte ya da şu an için mevcut olan bir durumu, var olduğu şekliyle belirlemeyi hedefleyen bir araştırma yaklaşımıdır. Bu desende araştırmanın konusu, kendi koşulları içinde ve müdahale edilmeksizin olduğu gibi betimlenmeye çalışılmaktadır (Creswell, 2007; Karasar, 2019).

2.2. Araştırmanın çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunun seçiminde olasılığı bilinmeyen örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme (easily accessible) tekniği kullanılmıştır. Bu teknik ile katılımcıların belirlenmesinde, bir evrenden evreni temsil edebilecek büyüklükte rastgele örneklem seçilmektedir (Fraenkel vd., 2012). Bu doğrultuda araştırmanın çalışma grubunda, uzaktan öğrenim gören 1630 üniversite öğrencisine ulaşılmış fakat öneri oluşturmayan ya da oluşturamayan 626 form elenmiştir. Bu çalışma için belirlenen çalışma grubu, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında uzaktan öğrenim gören Muş Alparslan Üniversitesinden 403, Bingöl Üniversitesinden 601 olmak üzere toplam 1004 katılımcıdan oluşmuştur. Aşağıdaki Tablo 1’de araştırmaya katılan öğrencilere ait demografik bilgiler gösterilmiştir.

Tablo 1.

Araştırmaya Katılan Öğrencilere Ait Demografik Bilgiler

Değişkenler	Kategori	N	%
Cinsiyet	Kadın	647	64,44
	Erkek	357	35,55
Yaşadığı Yer	Köy	206	20,51
	İlçe/Kasaba	198	19,72
	Şehir	321	31,97
	Büyükşehir	279	27,78
Sınıf Düzeyi	1.Sınıf	326	32,47
	2.Sınıf	264	26,29
	3.Sınıf	175	17,43
	4.Sınıf	204	20,31
	5. Sınıf ve üstü	35	3,48
Toplam öğrenci sayısı		1004	100

Tablo 1’e göre araştırmaya katılan 1004 katılımcıdan yaklaşık %64,44’ü kadınlardan oluşmaktadır. Yaşadığı yere ilişkin; köydekilerin oranı %20,51, ilçedekilerin oranı %19,72, şehirdekilerin oranı %31,97 ve büyükşehirdekilerin oranı ise %27,78 düzeyindedir. Sınıf düzeyine ilişkin; 1. sınıftakilerin oranı %32,47, 2. sınıftakilerin oranı %26,29, 3. sınıftakilerin oranı %17,43, 4. sınıftakilerin oranı %20,31 ve 5. sınıf ve üstü yıl olanların oranı ise %3,48 düzeyindedir.

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

Araştırma kapsamında çevrimiçi olarak *üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitimin yürütülmesine ilişkin önerilerinin ne olduğuna ilişkin* tek bir soru ve demografik değişkenlerin olduğu bir form hazırlanmıştır. Hazırlanan formlar e-posta, Whatsapp gibi araçlar ile gönderilmiş ayrıca Facebook, Instagram gibi sosyal medya ortamlarında online olarak paylaşılmıştır. Hazırlanan form 1 ay boyunca erişime açık tutulmuştur.

2.4. Verilerin analizi

Araştırmada betimsel analiz ve içerik analizi olmak üzere iki yöntem kullanılmıştır (Elo & Kyngäs, 2008). Betimsel analizde bireylerin görüşlerini dikkat çekici biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. İçerik analizinde ise toplanan veriler derinlemesine analiz edilir. İçerik analizi nitel verinin anlamının sistematik bir şekilde tanımlanması ve verilerin içinde saklı olabilen gerçeklerin ortaya çıkarılmaya çalışılmasında kullanılan bir yöntemdir (Mayring, 2000; Schreier, 2012; Yıldırım & Şimşek, 2013). Araştırma verilerinin, çözümlenmesi ve yorumlanması aşağıdaki şekilde gerçekleştirilmiştir:

Öncelikle, her bir formda katılımcı için Ö1, Ö2... şeklinde kodlama yapılmıştır. Online formda yer alan sorulara verilen yanıtlar araştırmacılar tarafından titizlikle incelenmiş ve ifadelerin özüne bağlı kalınarak kodlamalar yapılmıştır. Kodlama yapılırken ifade sıklığının tespit edilmesine dikkat edilmiştir. Kodların benzerlikleri ve farklılıkları irdelenmiş, birbirine benzeyen kodlar bir araya getirilerek temalar oluşturulmuştur (Yıldırım & Şimşek, 2013).

Nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer aldığından dolayı toplanan veriler ayrıntılı olarak rapor edilmiş ve araştırmacıların sonuçlara nasıl ulaştığı açıklanmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Yine bu tür araştırmalarda güvenilir sonuçlar elde etmek için araştırmacının konusu ile ilgili araştırmalar yapmış olan uzman kişilerin aynı metne dayalı yaptığı kodlamaların ve temaların tutarlı olması gerekir. Çünkü tema oluşturma işleminin birden fazla kişi tarafından yapılması araştırmacının güvenilirliğinin artmasına olanak sağlar (Patton, 2014; Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu sebeple, araştırmacılar birbirlerinden bağımsız olarak sınıflamalar yapmışlardır. Sonraki süreçte araştırmacıların oluşturduğu sınıflandırmalar karşılaştırılmış, görüş birliği ve görüş ayrılığı frekansları belirlenmiştir. İstenilen düzeyde bir güvenilirlik sağlamak için nitel çalışmalarda araştırmacılar arasındaki değerlendirmelerin uyum oranının en az %70 ya da %80 düzeyinde bir güvenilirlik düzeyine ulaşması gerekmektedir (Lombard vd., 2002; Miles & Huberman, 1994; Yıldırım & Şimşek, 2013). Araştırmacının güvenilirliği; Miles ve Huberman'ın (1994) formülü; [Güvenilirlik= Görüş Birliği / (Görüş birliği+ Görüş ayrılığı) *100] kullanılarak hesaplanmış ve yapılmış olan hesaplamalar sonucunda %82 oranında bir uzlaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca katılımcıların yanıtlarından doğrudan alıntılara da yer verilmiştir.

2.5. Araştırmanın etik izni

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Bingöl Üniversitesi Rektörlüğü

Etik değerlendirme kararının tarihi: 13/07/2020

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: E.11824

3. BULGULAR

Bu bölümde, Muş ve Bingöl Üniversitelerinde öğrenim gören öğrencilerin Coronavirüs (Covid-19) pandemisi nedeniyle uygulanmakta olan uzaktan öğretim sistemiyle ilgili önerilerini ortaya koymak amacıyla öğrenci görüşlerinden elde edilen bulgular araştırma sorusu ile ilişkilendirilerek sunulmuştur. Sorulara verilen cevaplardan elde edilen temalar ayrıntılı olarak açıklanmaya çalışılmıştır.

Görüşler sonucunda elde edilen veriler ışığında Muş ve Bingöl Üniversitelerinde öğrenim gören öğrencilerin Coronavirüs (Covid-19) pandemisi nedeniyle uygulanmakta olan uzaktan öğretim sistemiyle ilgili getirdikleri öneriler beş tema altında gruplandırılmıştır.

- 1- Akademisyenlere yönelik öneriler,
- 2- Değerlendirme yöntemi ve sınavlara yönelik öneriler,
- 3- Uzaktan eğitim derslerine yönelik öneriler,
- 4- Uzaktan öğretim altyapısı, internet ve teknoloji kullanımına yönelik öneriler ve
- 5- Diğer öneriler.

Ayrıca 389 üniversite öğrencisi uzaktan eğitimin verimsiz olduğunu ve yüz yüze eğitime bir an önce geçilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Tema 1: Akademisyenlere yönelik öneriler

Aşağıdaki Tablo 2’de üniversite öğrencilerinin uzaktan öğretim sistemiyle ilgili akademisyenlere yönelik önerilerine ilişkin görüşlerinin olduğu bulgular yer almaktadır.

Tablo 2.

Akademisyenlere Yönelik Önerilere İlişkin Öğrenci Görüşleri

Temalar	Alt Temalar	f	%
Akademisyenlere yönelik öneriler	Stres altındaki öğrencilere anlayışlı davranılmalı	57	3,53
	Bu süreçte daha esnek olunmalı	44	2,72
	Akademisyenler ve öğrenciler arasındaki iletişim iyi kurulmalı	42	2,60
	Akademisyenlerin zorlaştırıcı tutumu önlenmeli	36	2,23
	Akademisyenler daha ulaşılabilir olmalı ve sorunları anında çözmeli	29	1,79
	Akademisyenler daha ilgili ve motive edici olmak için etkinlikler yapmalı	17	1,05
	Zamanında ve detaylı bilgilendirme yapılmalı	16	0,99
	Akademisyenler gerekli ve özenli doküman paylaşımı yapmalı	15	0,92
	Akademisyenler empati kurarak karar vermeli	2	0,12
	Her öğrenciyle özel iletişim kurulmalı	2	0,12
	Akademisyenler uzaktan öğretim konusunda kendilerini geliştirmeli	1	0,06

Tablo 2’de görüldüğü gibi üniversite öğrencilerinin 57’si süreçten dolayı zaten stres altındaki öğrencilere akademisyenlerin anlayışlı davranması gerektiğini belirtmiştir. Daha sonra öğrenciler, uzaktan eğitimde akademisyenlere yönelik olarak, bu süreçte daha esnek olmaları, öğrenciler arasındaki iletişimi iyi kurmaları, zorlaştırıcı tutumları önlemeleri, daha ulaşılabilir olmaları ve sorunları anında çözmeleri, daha ilgili ve motive edici olmak için etkinlikler yapmaları, zamanında ve detaylı bilgilendirme yapmaları, gerekli ve özenli doküman paylaşımı yapmaları, empati kurarak karar vermeleri, her öğrenciyle özel iletişim kurmaları, en son olarak da uzaktan öğretim konusunda kendilerini geliştirmeleri gerektiğini ifade etmişlerdir. Temaya ilişkin bazı görüşler şu şekildedir:

Ö29: “Öğretim elemanlarının bizlere yeterli dokümanları ulaştırmaları konusunda ve bizi anlamaları konusunda daha hassas olmaları gerektiğini düşünüyorum.”

Ö392: “Keşke bu süreçte hocalarımız bize daha yakın olup daha anlayışlı olsalardı. Bu zorlu sürecin tüm dünyada yaşandığını ele alıp öğrencilerin bu durumu en az hasarla atlattıklarına yardımcı olsalardı.”

Ö611: “Hocaların en büyük görevlerinden birisi öğrencileriyle her zaman sağlıklı iletişim halinde bulunabilmeleridir. Böyle bir süreçte her zaman bize yol gösteren olmalıdırlar.”

Bu verilerden hareketle üniversite öğrencilerinin uzaktan öğretimde akademisyenlerden beklentileri bağlamında en çok ihtiyaç duydukları noktanın uzaktan eğitimde öğrencilere anlayışlı davranılması, onlara tolerans gösterilmesi olduğu düşünülebilir. Buna dayalı olarak da akademisyenlerin uzaktan öğretimde öğrencilere anlayışlı davranmasının, sürece uygun olarak tolerans göstermesinin, yüz yüze eğitime nazaran daha esnek davranmasının önemli olduğu çıkarımı yapılabilir.

Tema 2: Değerlendirme yöntemi ve sınavlara yönelik öneriler

Tablo 3’te üniversite öğrencilerinin uzaktan öğretim sistemiyle ilgili değerlendirme yöntemi ve sınavlara yönelik önerilerine ilişkin görüşlerinin olduğu bulgular yer almaktadır.

Tablo 3.

Değerlendirme Yöntemi ve Sınavlara Yönelik Önerilere İlişkin Öğrenci Görüşleri

Temalar	Alt Temalar	f	%
Değerlendirme yöntemi ve sınavlara yönelik öneriler	Sınav yerine nitelikli ödev verilmeli	40	2,47
	Sınav puanları adaletli verilmeli	33	2,04
	Sınav sistemi daha basit ve anlaşılır olacak şekilde geliştirilmeli	32	1,98
	Sınavlar kolaylaştırılmalı	25	1,54
	Sınavlarla dokümanların alakasızlığı giderilmeli	14	0,86
	Sınav sayısı azaltılmalı	13	0,80
	Sınav süresi artırılmalı	11	0,68
	Sınav soruları daha açık ve anlaşılır olmalı	8	0,49
	Öğrenci psikolojisi göz önüne alınarak puanlama yapılmalı	8	0,49
	Sınavların puanlandırılması daha dikkatli ve özenli yapılmalı	6	0,37

Tablo 3 (devamı).*Değerlendirme Yöntemi ve Sınavlara Yönelik Önerilere İlişkin Öğrenci Görüşleri*

Temalar	Alt Temalar	f	%
Değerlendirme yöntemi ve sınavlara yönelik öneriler	Sınav konuları daha fazla sınırlandırılmalı	6	0,37
	Sınavlarda oluşabilecek teknik aksilikler göz önünde bulundurularak ikinci hak verilmeli	5	0,30
	Geçme puanı düşürülmeli	3	0,18
	Sınav saatleri daha esnek olmalı	3	0,18
	Uygulamalı derslerin sınavları da uygulamalı olmalı	1	0,06
	Sınavlar okulda yapılmalı	1	0,06

Tablo 3'te görüldüğü gibi üniversite öğrencilerinin 40'ı sınav yerine nitelikli ödev verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Ardından sınav puanlarının adaletli verilmesi, sınav sisteminin daha basit ve anlaşılır olacak şekilde geliştirilmesi, sınavların kolaylaştırılması, sınavlarla dokümanların alakasızlığının giderilmesi, sınav sayısının azaltılması, sınav süresinin artırılması, sınav sorularının daha açık ve anlaşılır olması, öğrenci psikolojisi göz önüne alınarak puanlama yapılması, sınavların puanlandırılmasının daha dikkatli ve özenli yapılması, sınav konularının daha fazla sınırlandırılması, sınavlarda oluşabilecek teknik aksilikler göz önünde bulundurularak ikinci hak verilmesi, geçme puanının düşürülmesi, sınav saatlerinin daha esnek olması, uygulamalı derslerin sınavlarının da uygulamalı olması, sınavların okulda yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Temaya ilişkin bazı görüşler şu şekildedir:

Ö636: “Uzaktan eğitimde sınav yerine ödev verilmesi gerektiğini düşünüyorum en azından internet, şebeke vs. sıkıntısı olan arkadaşlar ödev yoluyla derslerinden geri kalmaz.”

Ö919: “Köyde olup, interneti olmayan akıllı telefon kullanmayan bir sürü öğrenci var bence sınavların süreli ve ödev şeklinde olması gerekiyor.”

Ö747: “Tek kaygım sınavlar. Sınavların anlık olması, kısa bir sürede yapılması ve gecikme halinde sınavlara girememe konusu beni oldukça kaygılandırıyor.”

Bu verilerden hareketle üniversite öğrencilerinin uzaktan öğretimde değerlendirme yöntemi bağlamında en çok önerdikleri noktanın uzaktan eğitimde sınav yerine ödev verilmesi, sınav puanlarının adaletli olması ve sınav sisteminin basit olacak şekilde geliştirilmesi olduğu düşünülebilir. Buna dayalı olarak da uzaktan öğretimde sınav sisteminin kaygı yarattığı ve düzenlenmesi gerektiği çıkarımı yapılabilir.

Tema 3: Uzaktan öğretim derslerine yönelik öneriler

Tablo 4'te üniversite öğrencilerinin uzaktan öğretim sistemiyle ilgili uzaktan öğretim derslerine yönelik önerilerine ilişkin görüşlerinin olduğu bulgular yer almaktadır.

Tablo 4.*Uzaktan Öğretim Derslerine Yönelik Önerilere İlişkin Öğrenci Görüşleri*

Temalar	Alt Temalar	f	%
Uzaktan öğretim derslerine yönelik öneriler	Uzaktan öğretim canlı derslerle ve videolarla desteklenmeli	61	3,78
	Yüz yüze işlenmesi zorunlu olan uygulamalı dersler (laboratuvar, klinik, staj vb.) göz önünde bulundurulmalı ve telafi dersleri yapılmalı	38	2,35
	Mümkün olan en kısa sürede dönemin telafisi yapılmalı	28	1,73
	Dokümanlar ve verilen ödevler daha açıklayıcı ve anlaşılır olmalı	27	1,67
	Ödevler azaltılmalı	20	1,23
	Dokümanlardaki önemli noktalar belirtilmeli	14	0,86
	Soru sorma ve tartışma ortamı oluşturulmalı	13	0,80
	Derslerde dikkat çekici uygulamalar yapılmalı	2	0,12
	Etkili materyaller kullanılmalı	4	0,24
	Doküman paylaşımı düzenli yapılmalı	1	0,06
	Sınıflar bölünmeli ve dersler farklı saatlerde verilmeli	1	0,06

Tablo 4'te görüldüğü gibi üniversite öğrencilerinin 61'i uzaktan öğretimin canlı derslerle ve videolarla desteklenmesi gerektiğini belirtmiştir. Ardından, yüz yüze işlenmesi zorunlu olan uygulamalı derslerin (laboratuvar, klinik, staj vb.) göz önünde bulundurulması ve telafi dersleri yapılması, mümkün olan en kısa sürede dönemin telafisi yapılması, dokümanlar ve verilen ödevlerin daha açıklayıcı ve anlaşılır olması, ödevlerin azaltılması, dokümanlardaki önemli noktaların belirtilmesi, soru sorma ve tartışma ortamı oluşturulması, derslerde dikkat çekici uygulamalar yapılması, etkili materyaller kullanılması, doküman paylaşımının düzenli

yapılması, sınıfların bölünmesi ve derslerin farklı saatlerde verilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Temaya ilişkin bazı görüşler şu şekildedir:

Ö664: “*Derslerin online olarak ya da videolu anlatım yapılarak devam etmesini talep ediyor ve salgın süreci bittikten sonra uzaktan eğitim ile aldığımız derslerin yüz yüze telafi eğitimi yapılmasını talep ediyorum. Teşekkürler.*”

Ö722: “*Uzaktan eğitimde açıkçası doküman yerine hocalarımızın kendi sesiyle ve görüntüsüyle anlattıkları ders içeriklerini göndermelerini isterim.*”

Ö859: *Hocalarımızın verdikleri ödevleri öğrencilerin mağdur olmayacakları şekilde vermelerini istiyorum. Verilen ödevlerin açıklama kısmında daha hassas olmalarını. Uzaktan eğitimde birebir iletişim olmadığı için sıkıntılar yaşıyorum ödevler hakkında. Son olarak da çoğumuzun bilgisayarı internetleri yok hocalarımız bunları göz önünde bulundurarak değerlendirme yapsınlar lütfen.*

Bu verilerden hareketle üniversite öğrencilerinin uzaktan öğretimde derslerin içeriği bağlamında en çok önerdikleri noktanın uzaktan öğretimin canlı derslerle veya videolarla desteklenmesi gerektiği, yüz yüze işlenmesi zorunlu olan uygulamalı dersler için telafi eğitimleri yapılması gerektiği söylenebilir. Buna dayalı olarak da uzaktan öğretimde içerik geliştirilmesinin önemli olduğu, görsel videolarla desteklenmesi gerektiği, uzaktan eğitimin eksik kaldığı noktalarda telafi eğitimlerinin kaçınılmaz olduğu çıkarımı yapılabilir.

Tema 4: Uzaktan öğretim altyapısı, internet ve teknoloji kullanımına yönelik öneriler

Tablo 5’de üniversite öğrencilerinin uzaktan öğretim sistemiyle ilgili uzaktan öğretim altyapısı, internet ve teknoloji kullanımına yönelik önerilerine ilişkin görüşlerinin olduğu bulgular yer almaktadır.

Tablo 5.

Uzaktan Öğretim Altyapısı, İnternet ve Teknoloji Kullanımına Yönelik Önerilere İlişkin Öğrenci Görüşleri

Temalar	Alt Temalar	f	%
Uzaktan öğretim altyapısı, internet ve teknoloji kullanımına yönelik öneriler	İnternet erişimi olmayan öğrencilere yardımcı olunmalı	33	2,04
	İnternet bağlantısı veya şebeke gibi teknik sorunlar çözülmeli	30	1,85
	Maddi imkânsızlıklar nedeniyle bilgiye erişemeyen öğrencilere kolaylık sağlanmalı	22	1,36
	Uzaktan öğretim alt yapısı iyileştirilmeli	21	1,30
	Uzaktan eğitim için gerekli olan teknolojik cihazlara sahip olmama durumu göz önüne alınmalı	12	0,74
	Fırsat ve imkân eşitliği konusunda girişimlerde bulunulmalı	8	0,49
	Öğrencilere her yerde kullanılabilen ekstra internet paketi verilmeli	4	0,24
	Cep telefonu uygulamaları geliştirilip kullanılmalı	1	0,06

Tablo 5’te görüldüğü gibi üniversite öğrencilerinin 33’ü internet erişimi olmayan öğrencilere yardımcı olunması gerektiğini belirtmiştir. Daha sonra, internet bağlantısı veya şebeke gibi teknik sorunların çözülmesi, maddi imkânsızlıklar nedeniyle bilgiye erişemeyen öğrencilere kolaylık sağlanması, uzaktan öğretim alt yapısının iyileştirilmesi, uzaktan eğitim için gerekli olan teknolojik cihazlara sahip olmama durumunun göz önüne alınması, fırsat ve imkân eşitliği konusunda girişimlerde bulunulması, öğrencilere her yerde kullanılabilen ekstra internet paketi verilmesi, cep telefonu uygulamaları geliştirilip kullanılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Temaya ilişkin bazı görüşler şu şekildedir:

Ö589: “*Belki söylediklerim çok olumsuzdur ama bu sürece bir anda girdik ülke olarak hazır değildik bakanımız, hocalarımız vs. durumu yönetmeye çalıştılar bu konuda çok teşekkür ederim. Ancak bu süreçte hem kendimin hem de akademisyenlerin teknolojik konuda kendimizi daha da geliştirmemiz gerektiğinin farkına varmamız gerektiğini anlamış bulunuyorum. Bu süreç umarım bir an önce biter. Bu süreçte yardımcı olan hocalarımıza çok teşekkür ederim. Bu süreç onlarla daha kolay geçti çok şükür.*”

Ö831: “*Öğrencilerin çoğunun internet erişiminin olamayacağı göz önünde bulundurularak sınav tarihleri ve sınav şekli biraz esnetilmeli.*”

Ö826: “*Keşke hiç olmasaydı tüm öğrenciler aynı imkânlara sahip değildir. Sadece şehirdeki öğrenciler ve imkânı olanlar için iyi bir şey...*”

Bu verilerden hareketle üniversite öğrencileri uzaktan öğretimde internet altyapısının önemli olduğunu, teknik sorunların çözülmesi gerektiğini, maddi imkânsızlıklar nedeniyle bilgiye erişemeyen öğrencilere kolaylık sağlanması gerektiğini çokça vurgulamışlardır. Buna dayalı olarak da uzaktan öğretimde internet ve teknolojik araç, gereç sorunlarının çözülmesinin önemli olduğu çıkarımı yapılabilir.

Tema 5: Diğer öneriler

Tablo 6’da üniversite öğrencilerinin uzaktan öğretim sistemiyle ilgili diğer önerilerine ilişkin görüşlerinin olduğu bulgular yer almaktadır.

Tablo 6.*Diğer Önerilere İlişkin Öğrenci Görüşleri*

Temalar	Alt Temalar	f	%
Diğer öneriler	Son sınıflara ekstra iltimas geçilmeli	9	0,55
	Uzaktan öğretim denetlenmeli	4	0,24
	Duyurular sms ile bildirilmeli	3	0,18
	Açık alanlarda sıkıştırılmış dersler işlenmeli	2	0,12
	Türkçe uygulamalar kullanılmalı	1	0,06
	Sistem tasarımı göze hitap etmeli ve renkleri canlandırılmalı	1	0,06

Tablo 6’da görüldüğü gibi üniversite öğrencilerinin 9’u son sınıflara ekstra iltimas geçilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Daha sonra, uzaktan öğretimin denetlenmesi, duyuruların SMS ile bildirilmesi, açık alanlarda sıkıştırılmış dersler işlenmesi, Türkçe uygulamalar kullanılması, sistem tasarımının göze hitap etmesi ve renkleri canlandırılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Temaya ilişkin bazı görüşler şu şekildedir.

Ö34: “Üniversitemizde yeterli altyapı yok. Hocaların dersleri yürütüp yürütememesini denetleyecek herhangi bir yükümlülük de yok sisteme yüklenmiş birkaç hazır pdf ile geçiştirilmeye çalışılan öğrenciler olarak sınav sorularına ne gibi yanıtlar vereceğimizi şaşırılmış durumdayız.”

Ö820: “Bize daha çok kolaylık sağlanabilir en azından son sınıflar için.”

Ö100: “Sisteme gelen duyurular her ihtimale karşı sms ile de gelmeli.”

Bu verilerden hareketle üniversite öğrencilerinin bu süreçte uzaktan öğretimde son sınıfların daha fazla kaygılandığı, uzaktan öğretimin denetlenmesinin önemli olduğu söylenebilir.

4.TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmanın bulgularına göre Coronavirüs (Covid-19) pandemisi nedeniyle uygulanmakta olan, uzaktan eğitimin ilk uygulamalarında, Türkiye’deki yükseköğretim kurumlarında uzaktan eğitim sistemlerini kullanan öğrenciler, akademisyenlerin anlayışlı ve esnek olmalarını, öğrenci ile iyi iletişim kurmalarını, süreci kolaylaştıran bir tutum içerisinde olmalarını önermişlerdir. Sınav sistemi ile ilgili olarak daha basit ve anlaşılır olması gerektiğini, sınavların ödev şeklinde olması gerektiğini, notların daha adaletli verilmesi gerektiğini savunmuşlardır. Uzaktan öğretimin canlı ders ve videolarla yürütülmesinin önemini ve gerektiğinde telafi eğitimleri yapılmasını çokça vurgulamışlardır. İnternet bağlantısı ve şebeke gibi sorunları olduğunu dile getirmişlerdir.

Coronavirüs (Covid-19) pandemisi, Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim sisteminin altyapı, erişim, güvenlik, içerik, tasarım, uygulama, kalite, mevzuat ve pedagojik açıdan güçlendirilmesi gerektiğini göstermektedir (Can, 2020; Durgun vd., 2021). Uzaktan eğitim hizmetlerinin planlanması, eşgüdümü, sistemin altyapısının yeterliği, etkili yönetimi ve hatta denetimi büyük önem taşımaktadır. Özellikle altyapının oluşturulması, derslerin planlanması, ders içeriklerinin oluşturulması, bütünsel bir yaklaşımla ele alınmalı ve sürdürülmelidir (Can, 2020; Gökbulut, 2021).

Online dersler geleneksel yöntemlere göre daha fazla sabır, zaman ve anlayış gerektirmektedir (Perrin & Mayhew, 2000). Akademisyenlerin kendilerinden beklenen sabır, zaman ve anlayışı gösterememeleri uzaktan eğitimle ders verdiği sistemde de aksamaların olmasına yol açacaktır (Bilgiç vd., 2011). Bilgiç vd. (2011) yaptıkları araştırmada da uzaktan eğitim sisteminde yaşanan aksaklıklarda akademisyenlerin içerik hazırlama, temel bilgisayar becerileri, çevrim içi ortamları ve iletişim araçlarını kullanmadaki yetersizliği, zaman sıkıntısı ve teknolojiye olan uzaklığı ön plana çıkmaktadır.

Sınav sistemi ile ilgili olarak Kınalıoğlu ve Güven, (2011) de çalışmalarında çevrimiçi ortamlarda yapılan sınav uygulamaların güvenli bulunmadığı ve bu uygulamalar sonucu elde edilen ölçüm verilerinin sağlıklı olmadığına ilişkin görüşler tespit etmişlerdir. Üniversite öğrencilerinin önerisiyle sınav sistemi yerine ödev modülleri kullanılabilir. Akademisyenlerin derslerde kullandığı materyallerinde çeşitliliğin sağlanması ve farklı öğrenme stillerine sahip öğrenci öğrenmelerinin desteklenmesi uzaktan eğitim sürecine katkı sağlayacaktır. Değerlendirme yöntemi ve sınavlara yönelik farklı ihtiyaçlara cevap veren bir sistem geliştirilebilir. Alternatif ölçme ve değerlendirme yaklaşımları tasarlanıp uygulanabilir.

Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) 2019 yılı verilerine göre hanelere internet erişimi yüzde 88,3’tür. Erişim oranının en yüksek olduğu bölge İstanbul (%95,6), en düşük olduğu bölge ise Batı Marmara’dır (%79,7).

Düzenli İnternet kullanan bireylerin oranının en yüksek olduğu bölge İstanbul (%85,2), en düşük olduğu bölge ise Güneydoğu Anadolu (%53,1), (TÜİK, 2019). Bu durumda veriler hanelerde bilişim teknolojileri ve internet kullanımının iyileştirilmesi gerektiğini ve bölgesel farkların olduğunu göstermektedir. Üniversite öğrencilerinin yaşadığı bağlantı ve şebeke sorunu iyileştirilmeli, maddi imkânsızlıklar nedeniyle uzaktan eğitime katılamayan öğrenciler desteklenmelidir. Salgın nedeniyle tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de öğrencilerin internet bağlantısı imkânı olmayanlar veya okulları dışında bu imkâna erişemeyenler ile aynı şekilde dersleri takip edebilecekleri tablet veya bilgisayar sahibi olmayanlar açısından çevrimiçi eğitimleri takip etmenin güçleştiği aktarılmaktadır (Yamamoto & Altun, 2020). Bu nedenle eğitimde fırsat eşitliği ilkesi gereği uzaktan eğitimin her öğrenciyi kapsamı için teknik araç ve internet imkânları artırılabilir, bağlantı veya şebeke gibi teknik sorunların çözülmesi ve altyapının iyileştirilmesi için somut adımlar atılabilir. Millî Eğitim Bakanlığının sağlamış olduğu internet desteği uygulaması Yükseköğretim öğrencilerine de sağlanabilir. Ayrıca, evdeki eğitim ve öğretim süreçlerinin daha kaliteli olabilmesi için öğrencilere gerekli teknolojik destekler ve bilgilendirmeler yapılabilir.

Uzaktan eğitim adına uygulamada somut adımların desteklenmesi ve uzaktan eğitimin gelişip yaygınlaşması sağlanmalıdır. Akademisyenlerin gerekirse birbirleriyle koordineli çalışmaları, öğrenciler ile birebir iletişim platformları yaratmaları gerekmektedir. En önemlisi eğitim alanında bulunmaz imkânlar sunan uzaktan eğitim için atılacak adımlara hız kazandırmak üzere araştırmalar yapılması ve destekleyici programların vakit kaybetmeden uygulamaya konması gerekmektedir (Demirbilek vd., 2021). Akademisyenlerin teknoloji okuryazarlığı konusundaki sorunlarını giderebilmek için uzaktan öğretim teknikleri konusunda eğitim almaları sağlanabilir.

Tüm bunların yanında Türkiye’de yaşanan gelişmeler göz önüne alındığında disiplinler arası pragmatist bir alan olarak uzaktan eğitim faaliyetlerinde çeşitliliğin artacağı, yeni teknolojilerin uzaktan eğitim süreçlerine entegrasyonu ile öğrenme içerik ve süreçlerinin daha da zenginleşeceği düşünülmektedir (Bozkurt, 2017). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi nedeniyle uygulanmakta olan, uzaktan eğitimin ilk uygulamaları ve araştırma sonucuna göre, üniversite öğrencilerinin beklenti ve gereksinimleri göz önünde bulundurularak akademisyenler ve öğrenciler arasında iletişim platformları kurulabilir. Canlı dersler yaygınlaştırılabilir. Böylece hem öğrenciler hem de akademisyenler arasındaki etkileşim güçlendirilebilir. Uzaktan eğitim alan her öğrenci alanı fark etmeksizin bir hazırlık süreci olarak bilişim okuryazarlığı başarı durumlarına göre çeşitli eğitimlere tabi tutulabilir.

KAYNAKÇA

- Anderson, T. (Ed.). (2008). *The theory and practice of online learning*. Athabasca University Press.
- Aydın, C. H. (2011). *Açık ve uzaktan öğrenme: Öğrenci adaylarının bakış açısı*. Pegem Akademi.
- Banar, K. & Fırat, M. (2015). Bütüncül bir bakıştan açık ve uzaktan eğitim: Türkiye özelinde (Yeğittek Uzaktan Eğitim Özel Sayısı, 18-23). *MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü*.
- Bilgiç, H. G., Doğan, D. & Seferoğlu, S. S. (2011). Türkiye’de yükseköğretimde çevrimiçi öğretimin durumu: İhtiyaçlar, sorunlar ve çözüm önerileri. *Yükseköğretim Dergisi*, 1(2), 80-87.
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 85-124.
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Canbek, N. G. (2015). Uzaktan öğretme ve öğrenme: Uzaktan eğitimin temelleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 102-111.
- Ciabocchi, E., Ginsberg, A., & Picciano, A. (2016). A study of faculty governance leaders' perceptions of online and blended learning. *Online Learning*, 20(3), 52-73.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (2nd ed.). Sage Publications.
- Çetin, Ö., Çakıroğlu, M., Bayılmış, C. & Ekiz, H. (2004). Teknolojik gelişme için eğitimin önemi ve internet destekli öğretimin eğitimdeki yeri. *Türkiye Online Eğitim Teknolojileri Dergisi – TOJET*, 3(3), 144-147.
- Demirbilek, N. (2021). Üniversite öğrencilerinin uzaktan öğretime ilişkin metaforik algıları. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 1-15.
- Demirbilek, N., Han, F., Demirtaş, H. & Atıla, F. (2021). Okul yöneticisi ve öğretmenlerin bakış açısıyla uzaktan öğretim kavramı. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 446-470.
- Duffy, T. M., & Kirkley, J. R. (Eds.). (2003). *Learner-centered theory and practice in distance education: Cases from higher education* (1st ed.). Routledge.
- Durgun, H., Can, T., Avcı, A. B. & Kalyoncuoğlu, B. (2021). Covid-19 Sürecinde hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşleri ve kaygı düzeyleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 14(2), 142-148.
- Eby, G. (2013). *Uzaktan eğitim ortamlarının tasarımı: Yazılım mühendisliği yaşam döngüsü yaklaşımı*. Kültür Ajansı.
- Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing*, 62(1), 107-115.
- Fraenkel, A., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8th edition). McGraw Hill.
- Gökbulut, B. (2021). Uzaktan eğitim öğrencilerinin bakış açısıyla uzaktan eğitim ve mobil öğrenme. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 11(1), 160-177.
- Gülner, B. (2003). Bilgisayar ve internet destekli uzaktan eğitim programlarının tasarım, geliştirme ve değerlendirme aşamaları (SUZEP örneği). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 259-271.
- Han, F. & Demirbilek, N. (2021). Üniversite öğrencilerinin covid-19 salgını süresince yürütülen zorunlu uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 12(44), 182-203.
- Johnson, A. E. (2008). Nursing faculty’s transition to teaching online. *Nursing Education Perspectives*, 29(1), 17-22.
- Karasar, N. (2019). *Bilimsel araştırma yöntemi kavramlar ilkeler teknikler* (34. baskı). Nobel Akademik.
- Kınalıoğlu, İ. H. & Güven, Ş. (2011, Şubat 2-4). *Uzaktan eğitim sisteminde öğrenci başarısını ölçülmesinde karşılaşılan güçlükler ve çözüm önerileri* [Sözlü bildiri]. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Lombard, M., Snyder-Duch, J., & Bracken, C. C. (2002). Content analysis in mass communication: Assessment and reporting of intercoder reliability. *Human Communication Research*, 28(4), 587-604. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2958.2002.tb00826.x>
- Mayring, P. (2000). Qualitative inhaltliche Analyse [28 Absätze]. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 1(2), 1-10.
- Miles, B. M., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An extended sourcebook* (2nd ed.). Sage Publications.
- Özer, G., Günlük, M. & Özcan, M. (2019). Muhasebe akademisyenlerinin muhasebe eğitiminde uzaktan eğitim uygulamaları kullanımına yönelik algılarının teknoloji kabul modeli çerçevesinde incelenmesi. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi (MUVU)*, 12(1), 65-90.

- Patton, M. Q. (2014). *Qualitative research and evaluation methods: Integrating theory and practice*. Sage Publications.
- Perrin, K. M., & Mayhew, D. (2000). The reality of designing and implementing an internet-based course. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 3(4), 1-4.
- Ryan, M., Carlton, K. H., & Ali, N. S. (1999). Evaluation of traditional classroom teaching methods versus course delivery via the World Wide Web. *Journal of Nursing Education*, 38(6), 272-277.
- Schreier, M. (2012). *Qualitative content analysis in practice*. Sage.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2019). Hane halkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması. <https://www.tuik.gov.tr/>
- Tuncer, M. & Taşpınar, M. (2008). Sanal ortamda eğitim ve öğretimin geleceği ve olası sorunlar. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 125-144.
- Yamamoto, G. T. & Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. genişletilmiş baskı). Seçkin.

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

Many sectors, especially education, were damaged due to the epidemic and even came to a standstill. Almost all educational institutions in the country and around the world switched to distance education system (Demirbilek, 2021) in an urgent and compulsory manner. It is stated that with the transition to distance education, it has brought some new problems with it (Çetin et al., 2004). For example, Does the education given to students have a positive effect? Will distance education replace school lessons or will it be conducted in conjunction with traditional education methods? Studies that can answer such questions urgently are needed.

It is said that there is a prevailing opinion that distance education in our country is inefficient and inadequate and even performed as a procedure (Demirbilek, 2021). It is stated that distance education has different policies from traditional education methods in terms of design, theory, and practice (Eby, 2013). Therefore, it is observed that there is a need for suggestions regarding different methods to be used in distance education. The issue of distance education is frequently on the agenda today and all the work to be done on the subject is important. For these reasons, the study aimed to determine the suggestions of university students regarding distance education.

2. METHOD

In the study, the case study design, one of the qualitative research designs, was used as the suggestions of the university students regarding compulsory distance education were examined in line with their opinions. Case study is a research approach that aims to identify a past or present situation as it exists. In this model, the individual, event, or object subject to research is tried to be described in its own conditions and as it is. What is wanted to be learned is and is there. The important thing is to be able to properly “observe” and document what is desired to be learned (Karasar, 2019).

Criterion sampling technique, one of the purposeful sampling methods, was used in the selection of the study group of the study. With this technique, individuals who are interested in the research subject and have knowledge are generally used in determining the participants (Yıldırım & Şimşek, 2013). Being a university student subjected to distance education was determined as the basic criterion in determining the participants in this study. In the research, 1630 university students studying at distance were reached, but 626 forms that did not or could not suggest were eliminated. The study group determined for this study consisted of a total of 1044 participants, 403 from Muş Alparslan University and 601 from Bingöl University in the 2019-2020 academic years.

Within the scope of the study, a questionnaire about what the university students' suggestions about distance education was and a form asking demographic variables were prepared online. The prepared forms were sent by means such as mail, WhatsApp, and shared online on social media such as Facebook and Instagram. The prepared form was kept available for 1 month.

Two methods, descriptive and content analysis were used in the study (Elo & Kyngäs, 2008). In descriptive analysis, direct quotations are frequently used to reflect the views of individuals in a remarkable way. In the content analysis, the collected data is analyzed in depth (Yıldırım & Şimşek, 2013).

Analysis and interpretation of the research data were carried out as follows: First coding as T1, T2... was made for the participant in each form. The answers given to the questions in the online form were examined meticulously by the researchers and the coding were made based on the essence of the statements. While coding, attention has been paid to determine the frequency of expression. The similarities and differences of the codes were examined, and themes were formed by bringing together similar codes (Yıldırım & Şimşek, 2013).

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

According to the findings of this study Corona (Covid-19) being implemented due to the pandemic, the first applications of distance education, students using distance learning systems in higher education institutions in Turkey to be understanding and flexible Regarding the exam system, they argued that it should be simpler and more understandable, exams should be in the form of homework, and grades should be given more fairly. They emphasized the importance of conducting distance education with live lessons and videos and making remedial trainings when necessary. They stated that they have problems such as internet connection and network.

Corona (Covid-19) pandemic, infrastructure of open and distance education system in Turkey, access, security, content, design, implementation, quality, shows the need to strengthen the legislation and pedagogically (Can, 2020).

Planning, coordination, adequacy of the system's infrastructure, effective management and even control of distance education services are of great importance. Especially the establishment of the infrastructure, the planning of the lessons, the creation of the course contents should be handled and maintained with a holistic approach (Can, 2020).

Online classes require more patience, time and understanding than traditional methods (Perrin and Mayhew, 2000). Failure of academicians to show the patience, time and understanding expected of them will cause disruptions in the system where they teach through distance education (Bilgiç et al., 2011). In their study, Bilgiç et al. (2011) emphasized the inability of academicians to prepare content, basic computer skills, use of online environments and communication tools, time constraints and distance to technology due to the disruptions in the distance education system.

Providing diversity in the materials used by academicians in lessons and supporting the learning of students with different learning styles will contribute to the distance education process.

Regarding the exam system, they argued that it should be simpler and more understandable, exams should be in the form of homework, and grades should be given more fairly. They emphasized the importance of conducting distance education with live lessons and videos and making remedial trainings when necessary. They stated that they have problems such as internet connection and network. Regarding the exam system, Kınaloğlu and Güven (2011) also found opinions in their study that exam applications conducted in online environments are not safe and the measurement data obtained because of these applications are not healthy. With the suggestion of university students, homework modules can be used instead of the exam system.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Bingöl Üniversitesi Rektörlüğü

Etik değerlendirme kararının tarihi: 13/07/2020

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: E.11824

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

1. yazarın araştırmaya katkı oranı %50, 2. yazarın araştırmaya katkı oranı %50'dır. Araştırmacıların araştırmanın aşamalarına katkıları

Yazar 1: Giriş ve yöntem bölümleri, danışmanlık, veri toplama.

Yazar 2: Veri analizi, bulgular, sonuç bölümleri.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada herhangi bir kişi ya da kurum ile finansal ya da kişisel yönden bağlantı yoktur. Araştırmada çıkar çatışması bulunmamaktadır.